

ПРИВАТНА БІБЛІОТЕКА
ОСИПА І АНДРЕАСТИЇ КОЧАН
ЗДА

ОСИП БРУСАК.

ЧИСЛО 3.

**СОЦІЯЛІСТИ Й КОМУНІСТИ
ВЕЛИКО - ДЕРЖАВНИХ НАЦІЙ**

**БІБЛІОТЕКА ДЕРЖАВНИХ ДОКУМЕНТІВ
Європа 1926.**

Ми повинні пробудитися перед фактом, що через пятьдесят літ перед послідною європейською війною, економічна думка світа крутилася довкола кількох ідей уформованих суспільними філософами, в початках дев'ятого віку. По самій середині кружка тих ідей була поставлена пропозиція, що всякий поступ зависить від співубігання — співубігання не лагідно в доказах і перевисненню — але від суворого, червоного співубігання в котрім сильніший топче під ногами слабшого. Вічна боротьба, боротьба за існування, в котрій остаються при життю тільки ті, що в найлучше приспособлені.

Сеї конкуренційної ідеї не визбулися навіть соціялісти й комуністи велико-державних націй — хоч на співубігання претендують глядіти як на зло, бо з слабшими й поневоленими народами поступають так, як поступаєть їхня буржуазія. Вони за всяку ціну стараються зберегти цілість й неподільність всіх нагарбаних їхньою буржуазією земель і за соціялізму і в тій ціли пускаються на всілякі брехливі видумки й комбінації в надії, що вдасться їм слабші й поневолені народи обманути. Для замаскування своїх імперіялістичних і космополітичних облич, прибирають ідеї інтернаціоналізму і інтернаціональної солідарности і ними стараються прикрити свої хижачі зуби.

В державах, в котрих керма знаходиться ще в руках буржуазії, умірковані соціялісти в по-

ступованню з слабшими й поневоленими народами ідуть рука в руку з своєю буржуазією і допомагають, їй в їхніх національних аспіраціях. В останній європейській війні, приміром, яку розпочала німецька буржуазія в своїй захланності економічного панування над світом, німецькі соціалісти голосували навіть за воєнні бюджети, а по програху війни німцями і упокоренню гордого німецького духа, аліантські соціалісти на своєму з'їзді, який відбувся в справі поладнання взаємовідношення з німецькими соціалістами, винесли до них запити, в котрих між иншим питають, які гарантії можуть вони дати, що правительство їх виплатить довги і вповнить карі наложені на Німеччину аліантами.

Комуністи й непримиримі соціалісти, котрі не вірять щоби мирним способом, себ-то голосуванням в парламентах, можна дійти до влади, не ідуть, що правда, на угоди з буржуазією і не допомагають їй в їхній національній й колоніальній політиці. Вони противно, щоби ослабити свою буржуазію, навіть розкривають почасти їхню політичну спекуляцію і тим чином стараються відвернути поневолені народи з під впливу буржуазії і повернути на свій бік. А послуговуються в тій ціли кличем "самоозначення народів," котрим воюють так довго, доки не дійдуть до влади. З перебранням державного апарату у свої руки, перебирають також буржуазну національну політику, усвоюючи буржуазію. (Ленін—Держава й Революція.) Московські большевики з поваленням

царату, перебрали на себе царську політику підбивання й поневолювання цілих народів і територій. Фразою “самоозначення народів,” крім привертання поневолені народи під свій вплив, московські большевики послуговуються також в своїй боротьбі з західними буржуазними імперіялістами. Творцем клича “самоозначення народів” був, як знаємо, Ленін. Він пишучи про право націй на самоозначення, рівночасно каже — але “пролетаріят поневолених народів повинен об’єднуватися з пролетаріатом пануючого народу до спільної боротьби з буржуазією.” Це й був якраз той мотузок, яким московські большевики повязали назад погублені підчас війни землі царатом. Вони завладали на чужих територіях філії своєї партії і через них а також при помочи армії, встановлювали там свою владу.

Клич “самоозначення народів” є кличем за “миром без анексій”. Він є тільки перелицьований і висловлений большевиками на їх лад, двозначно і не так яскраво, як попередній. Клич “мира без анексій” показався вже надто перестарілим і не здатним під теперішній час і Ленін уважав відповідним убрати його в нову форму і надати йому свіжу силу. Буржуазія, соціялісти й комуністи велико-державних націй, хочаки скріпити свої сили, проти себе внутрі держави припинюють конкуренційну боротьбу на зовні з іншими державними народами за посідання колоній. Буржуазія хоч і не зрікається своєї заборчої політики, все-ж таки примушена їти на хвилеві уступки з бур-

буржуазією інших державних націй і миритися з нею. Комунисти велико-державних націй, щоби помагати собі взаємно в своїй боротьбі з буржуазією, зносять конкуренційну боротьбу поміж собою і кличем “самоозначення народів” проголошують, що не будуть загарбували, одні другим, території заселених поневоле ними народами. До поневолених народів клич сей не відноситься, бо поневолені народи не узнають вони за народи, таксамо як і їхня буржуазія, але одну тільки клясу, селянських мас, за котрою не признають права на самостійність. Після буржуазії, поневолені народи не мають “державно творчих сил” і вона устами Гегля заявляє, що “народи які прийшли повільнійше і тяжше до почуття власної субективності, до свідомости загального, до того, що ми називаємо державною владою не можуть брати участи в сходячій свободі.” А соціялісти аргументують свою відмову твердженням, що “держави ті були би тільки позірно самостійні а на ділі неспосібні до життя” і на кинтлаській конференції уважали відповідним отверто виступати проти всяких спроб будування таких держав. Московські большевики хоч також не признають права на самостійність за поневоленими народами, але отверто не хочуть їм заперечувати сего і кажуть, що “в питанню про те, хто є носієм волі народности до віділення, російська комуністична партія тримається історично-клясового становища числячися з тим, на яким шаблі свого історичного розвою стоїть дана народність: на шля-

ху від буржуазної демократії до совітської чи пролетарської демократії.—(Азбука Комунізму—Бухаріна, переклад Лятлова, стр. 287.) А на сторони 148-ій тої самої книжки Бухарін відповідає на питання про те, хто висловлює волю народности? І каже, що комуністична партія признає право народности на самоозначення аж до відокремлення. Але вважає, що волю народности висловлює робуча більшість народности, а не буржуазія. Тому вірним було би сказати, що ми признаємо право на самоозначення не народности, а робучої трудової більшості народности... І далше питається, а якже буде з правом на самоозначення і відокремлення у народів, котрі стоять на дуже низькім, чи найнижшім, щаблю розвою? Що буде з тими народами, які не тільки не мають пролетаріяту, але не мають і буржуазії або мають її в зародковім стані? Як буде, коли сі народи домагатимуться, припустім, повного відокремлення від культурнійших народів і навіть від народів, котрі здійснили соціалізм? Чи не буде се зміцненнем варварства на шкоду цивілізації? Ми думаємо, що коли соціалізм здійсниться в передових країнах світа, відсталі й напівдикі народи найлекше вийдуть до спільного союзу народів саме добровільно. Імперіалістична буржуазія, котра грабувала кольонії і силоміць прилучувала їх до себе, має причини боятися відлучення колоній. Пролетаріят, котрий не збирається грабувати кольоній, може дістати необхідні йому сирівці з сих кольоній шляхом товарообміну, полишаючи

тубольцям і відсталим народам¹ улаштувати своє життя внутрі, як вони бажають. Таким чином, комуністична партія, щоби покінчити з усякими видами народнього гнету й нерівності, підносить вимоги “самоозначення народів.” З сього права пролетаріят (Великодержавних націй — примітка наша) скористає, щоби добити слабші й поневолені народи (примітка наша), і доброхітно*) взяти їх до федеративної спілки. Коли-ж федеративна спілка виявиться не вистарчаючою для утворення спільного господарства і величезна більшість пролетаріяту на досвіді переконається в тім, створиться єдина соціалістична республіка.**)

Соціалісти й комуністи велико-державних націй, хоч самі твердять, що поневолені народи стоять на дуже низькім уровені свого культурного розвитку і не мають не то свого пролетаріяту, але навіть буржуазії, а закликають чомусь то той неіснуючий в них пролетаріят до спільної боротьби з буржуазією. Національного питання в своїх партійних програмах вони не виставляють а як і згадують деколи про нього, то так неясно й двозначно,

*) Як чесна душа викривиться, погодиться з судьбою і втілиться в чужий народний організм. Більше про се говорить в книжці “Шлях до народнього відродження,” стор. 26.

**) Нехотячи говорити се, автор таксамо як і другі большевики, в таких випадках, відскакує від справи і переходить до світової революції і світової соціалістичної республіки.

щоби поневолені народи з того нічого не зрозуміли. Яке-ж, зрештою, національне питання може у них бути, коли ніхто їх національно не поневолює. Їх гнітить і визискує їх власна буржуазія і вони тому об'єднуються класово в своїх економічних і політичних організаціях та виставляють на першій місці в своїх партійних програмах, свої класові інтереси і стараються способом легальним (через голосування або насильно) захопити керму державну в свої руки і перебрати средства продукції на власність держави. Національне питання знаходиться в них на другій місці і приходить до вирішення по здобуттю влади в державі. Національну політику підбивання й прилучування слабших народів і територій, соціалісти й комуністи велико-державних націй перебирають як ми се вже згадували вище, в спадку по буржуазії.

Соціалістів і комуністів велико-державних націй збирає страх на саму згадку, що поневолені народи можуть догнати, що такого природного права, котре зборонювало їм на їх культурний розвиток і не дозволяло на самостійне існування, нема — а з штучного права основаного на силі, вони можуть запити собі й піти шляхом упертої національної боротьби усунути його і установити своє право. Се непокоїть їх тимбільше, знаючи, що національна боротьба неминуче веде до відірвання нагреблених буржуазією в минувшині територій заселених поневоленими народами і їх культурного відродження. То-ж, щоби за-

побічи сему, соціялісти й комуністи великодержавних націй стараються різними брехливими способами задалегіть відвернути поневолені народи від національної боротьби і повернути їх на боротьбу клясову, кажучи, що така боротьба стоїть на першій місці в їхніх партійних програмах. З національними кривдами й неволею радять поневоленим народам задержатися аж до приходу соціалізму, то є, до часу, коли їх, як народности, між живими вже не буде. А соціалізм, мусимо знати, не має на меті видобування похованих вже народностей і воскресання їх до нового життя. Се булоби тоді й безпотрібним навіть робити. Московські большевики хоч добре знають, що ніхто добровільно не зрікається своїх прав на користь інших, бо пішли при помочи поневолених народів, силою здобувати собі право від буржуазії, а здобувши його, змонополізували виключно для себе, поставили себе у привілеях і заявили, що тільки вони, одинокі, компетентними є в вирішуванні питання, кому належить самостійність, а кому ні. Поневоленим народам, при котрих помочи дійшли до влади, сказали словами буржуазії, що всяке насильне змагання до волі будуть уважали за порушення мира, а з тими, що важаться на такий крок, будеться поступати як з контр-революціонерами.

Щоби обридити й знеохотити поневолені народи боротися за національну справу, соціялісти й комуністи великодержавних націй представляють народність в лихому світлі і кажуть,

що “народність є видумкою буржуазії” або “витвором капіталізму” і за нього тому не варто боротися. Не перечимо, що буржуазія в своїй заборчій політиці не менше большевиків послугується національними гаслами, але то ще не є доказом, що народність є видумкою буржуазії. Тими брехнями, часто густо, послужуються також наші вороги поляки й москалі, кажучи, що народність українська є видумкою німців або німецької буржуазії. Ось приміром, відомий російський публіцист Ізгоев, постійний співробітник берлінського Руля, пише кореспонденцію з Праги, в котрій між иншим каже, що “Галичина є українським Пемонтом, який зродився в боротьбі з Австро-Польщею, але вимірений, як знаряддя боротьби проти Росії.” Безперечно, що свідомість національна за капіталізму проявляється найсильніше, але се тому, що за капіталізму розвиток культурний приходить до щабля, який є необхідним на то, щоби свідомість така проявилася. Народність, инакше кажучи, є ідеєю натуральною людства, яка проявляється в різних суспільностях на певній ступені їх культурного розвитку, подібно, як ідея інтернаціональна або яка инша. Називаючи народність “видумкою буржуазії” або “продуктом капіталізму” соціалісти й комуністи великодержавних націй повинні би з тими самим висловами відноситися також до інтернаціоналізму, бо він в певній мірі також проявляється за капіталізму. Але вони сего не роблять і зупиняються виключно на народности, бо ходить

їм, щоби поневолені народи знищити і не дати їм змоги розвинутися і тому представляють народність в лихому світлі і думають, що тим чином вдасться їм поневолені народи і думають, що тим чином вдасться їм відвернути від національної боротьби. Припустім на хвилину, що народність в витвором капіталізму, то чи-ж се вже має бути доказом, що народність в не доброю, коли після слів Леніна, висказаних в часі пропонування ним нові економічної політики в Росії, то навіть сам капіталізм в добрим в своїм часі.

В цілі відвертання поневолені народи від національної боротьби, соціялісти й комуністи велико-державних націй, говорять, що поширювання клича національної ворожнечі є не добрим. Але поширювання “клясового егоїзму й ворожнечі,” після них є добрим. Ми не є проти мирного співжиття з іншими, если бачимо, що на таким співжиттю нічого не втрачимо. Але на співжиття для якого мусілибисьмо визбутися самих себе й своєї народности, ніхто нас не присилує. Боротьбу, очевидно, уважаємо шкідливою і тому по можности стараємося її усувати. Зносимо партизанські боротьби ріжних атаманів, ідемо на співпрацю з іншими| поневоленими народами а також усуваємо убійчу для народу “клясову боротьбу,” а на її місце предкладаємо “кооперацію кляс.” Але, коли з народами ярмителями відмовляємося дружно жити, то се вже інше діло.

Ми знаємо, що слабі з сильними не можуть дружно жити, бо сильніші їх з'їдять. І ось тому змагаємо до установлення своєї волі, щоб зарадити лиху, яке нам любі наші сусіди наюїли а як упораємося з тим то сміло тоді підемо на співжиття навіть з більшими нашим і сусідами, бо будемо певні, що вони нас вже не проковтнуть хочби се навіть хотіли зробити.

Вийшла з друку й продається дуже інтерна брошурка Осипа Брусака, під заголовком “Догматизм” 5с.

Виданням “Бібліотеки Державних Документів” вийшли досі такі книжочки:

- 1. Закритий Лист (до тих, що беруть участь в державному будівництві) 5 с.**
- 2. Шлях до Народного Відродження .. 25”**
- 3. Соціалісти й Комунисти Велико-Державних Націй 10с.**

**Набути можна їх в книгарни “Січового Базару”
34 East 7th St., New York, N. Y.**

